

แบบบันทึกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM)
เรื่อง เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง
ของชุมชนนักปฏิบัติสตูดิโอ(Studio Media)
วันศุกร์ ที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ชื่อชุมชนนักปฏิบัติ ชุมชนสตูดิโอ (Studio Media)
หน่วยงาน ชุมชนนักปฏิบัติหน่วยงานสนับสนุน กลุ่มงานพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

รายชื่อสมาชิก

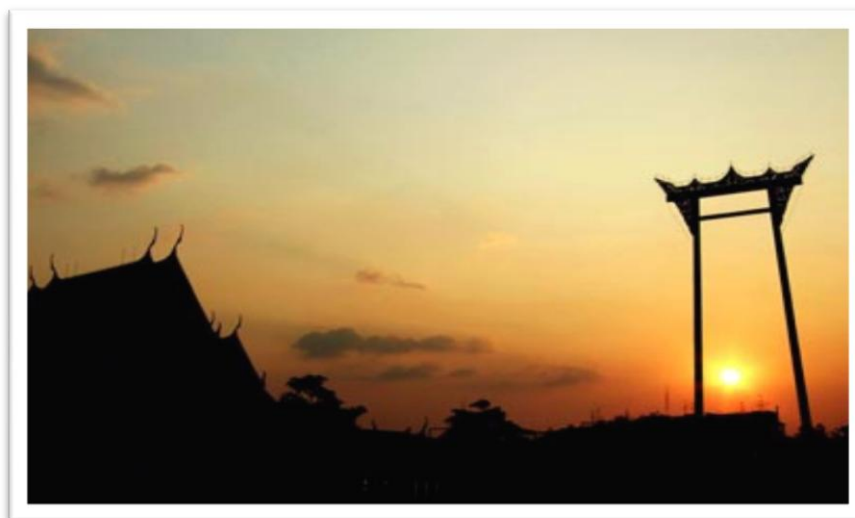
คุณเอื้อ	ผศ.นิวัตร	จารุวาระกุล
คุณอำนาจ	นายเพชร	สายเสน
คุณลิขิต	น.ส.รักอนงค์	ชมปรีดา
คุณกิจ	น.ส.ดลวรรณ	สุทธิวัฒน์กำจร
คุณประสาน	น.ส.ณัฐริกา	คล้ายสงคราม

สมาชิกในกลุ่ม

๑. น.ส.ปริญญ์	โชคอุดมไพศาล
๒. น.ส.พัฒนาพร	ดอกไม้
๓. นายกฤษณ์	จำนงนิตย์
๔. นายปฐมพงศ์	จำนงค์ลาภ
๕. นายกิตติ	แย้มวิชา
๖. น.ส.วันธนา	แก้วผาบ
๗. น.ส.ปัญญาพร	แสงสมพร
๘. นายมงคล	ชนะบัว
๙. น.ส.สุวดี	บัวสุวรรณ
๑๐. นายภาณุพงศ์	พันธ์บัวหลวง

ผู้เล่า	รายละเอียดของเรื่อง	สรุปความรู้ที่ได้
น.ส.ดลวรรณ สุทธิวัฒนกำจร	เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง (ดังรายละเอียดแนบท้าย)	<p>เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง</p> <p>ขั้นตอนและวิธีการถ่ายภาพแบบย้อนแสง</p> <p>ตามหลักการที่เราต้องเปิดรับแสงฉากหลังให้พอดี ดังนั้นเราต้องวัดปริมาณแสงที่ฉากหลัง แต่ในเรื่องนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงให้มากที่สุดก็คือเรื่อง คุณภาพของแสงทั้งในด้านของช่วงเวลาและปริมาณ เช่น หากเป็นแสงธรรมชาติก็จะมีช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดก็คือหนึ่งชั่วโมงก่อนดวงอาทิตย์ตกและ หลังดวงอาทิตย์ขึ้นหรือที่เรียกว่าช่วง Twilight ปรับกล้องไปที่โหมดถ่าย ภาพแบบแมนนวล (M) แล้วใช้ระบบวัดแสงเฉพาะจุดหรือแบบเฉลี่ยหน้ากลาง จากนั้นวัดแสงไปที่ท้องฟ้าข้างๆ ดวงอาทิตย์ (ห้ามวัดแสงที่ดวงอาทิตย์เพราะอาจเกิดอันตรายต่อทั้งกล้องและสายตาได้ และอย่าลืมว่าต้องเป็นช่วงที่แสงไม่แรงมากนัก) แล้วปรับค่า Speed shutter และรูรับแสงให้ได้ค่าการเปิดรับแสงที่พอดี (อยู่ที่ระดับ ๐ ของสเกลเครื่องวัดแสง) โดยยึดหลัก การของเรื่อง Speed shutter และรูรับแสงประกอบการพิจารณา (เช่นเรื่องของชัดลึกและชัดตื้น) เช่นค่าที่เหมาะสมตามสเกลวัดแสงอาจ จะเป็น ๑/๑๒๕f/๕.๖ แต่เราต้องการระยะชัดที่มากกว่า ก็อาจจะห้รูรับแสงลงมาเป็น f/๘ และลดสปีดลงมาเหลือ ๑/๘๐ เป็นต้น ตรวจ สอบภาพว่าได้ผลออกมาเป็นเช่นไร หากภาพดูสว่างเกินไป ก็อาจจะลดค่าความไวแสงลง (ISO) หรือห้รูรับแสงให้แคบลงหรือเพิ่ม Speed shutter ให้เร็วมากขึ้น (เพื่อให้แสงมีปริมาณน้อยลง) แต่ถ้าภาพดูมืดเกินไป ก็อาจจะขยายรูรับแสงหรือลด Speed shutter ให้ช้าลง (หรือเพิ่มค่าความไวแสงให้มากขึ้น)</p> <p>การถ่ายภาพย้อนแสง (Silhouette) คืออีกเสน่ห์หนึ่งของ DSLR</p>

เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง

เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง (Silhouette)

การถ่ายภาพแบบนี้จะไม่เห็นรายละเอียดของวัตถุ ควรถ่ายในช่วงเช้า หรือช่วงเย็น แสงแดดเริ่มอ่อน อ่าวัด แสงกับดวงอาทิตย์ตรง ๆ ควรวัดแสงที่ท้องฟ้า เฉียง ๔๕ องศา กับดวงอาทิตย์ และลดรูรับแสงให้แคบลง ๒-๔ Stop หรือถ้าเป็นเวลานาน สามารถมองดวงอาทิตย์ด้วยตาเปล่าได้ ก็วัดแสงที่ดวงอาทิตย์ได้เลย การถ่ายภาพประเภทนี้ต้องระวังเรื่องฉากหน้าและฉากหลังด้วย เพราะจะทำให้รบกวนภาพทำให้ภาพดูรกตา

๑. รูปแบบการถ่ายภาพย้อนแสงแบบเงาดำ (Silhouette)

การถ่ายภาพแบบเงาดำ มีหลักและวิธีคิดคือ การบันทึกแสงโดยให้ฉากหลังมีปริมาณแสงที่สว่างพอดี แต่ให้ตัวแบบมีแสงน้อยที่สุดเพื่อให้กลายเป็นรูปทรงเงาดำ หรือการถ่ายภาพแบบย้อนแสงนั่นเอง โดยใช้ประโยชน์จากการที่สภาพแสงมีความแปรปรวนต่างสูงระหว่างตัวแบบและฉากหลัง ซึ่งจะต้องควบคุมทั้ง สปีดชัตเตอร์และรูรับแสง หรือเรียกตามศัพท์ถ่ายภาพว่าให้แสงฉากหลังพอดีแต่ตัวแบบอันเดอร์ ความสวยงามของภาพประเภทนี้จะอยู่ที่รูปทรงของตัวแบบ การจัดองค์ประกอบภาพ และลักษณะของแสงฉากหลังที่สวยงาม เราจะพบเห็นภาพแบบเงาดำ ที่ถ่ายภาพในช่วงเวลาที่พระอาทิตย์ขึ้นหรือตกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนตัวแบบ ก็ไม่จำเป็นต้องเป็นคนเสมอไป สัตว์ ต้นไม้ อาคาร ก้อนหิน ฯลฯ ก็สามารถใช้เป็นตัวแบบได้ ที่สำคัญคือต้องมีรูปทรงและลักษณะที่น่าสนใจ

๒. เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสงเงาดำ (Silhouette)

เป็นอีกเทคนิคหนึ่ง ที่ใช้สร้างสรรค์ภาพได้อย่างน่าสนใจ จุดเด่นของภาพแบบนี้ คือ เราจะเห็นรูปร่างภายนอกของวัตถุที่บังแสงอยู่ไม่เห็นรายละเอียดของวัตถุ ภาพจะให้ความรู้สึกที่แปลกตาน่าสนใจไปอีกแบบหนึ่ง หากทิวทัศน์ช่วงเวลานั้น ดวงอาทิตย์ใกล้ตก แล้วทำการจัดเฟรมของภาพให้น่าสนใจโดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของดวงอาทิตย์และให้มีวัตถุบังแสงเป็น Foreground เน้นสิ่งที่มีโครงสร้างภายนอกชัดเจน เช่น ต้นมะพร้าว ต้นตาล โขด

หิน หญิงสาว เรือ เป็นต้น ทำการวัดแสงบริเวณที่สว่างบนท้องฟ้าแต่ไม่วัดแสงที่ดวงอาทิตย์โดยตรง ใช้ขาตั้งกล้อง เนื่องจากต้องใช้ Speed shutter ต่ำ ใช้ F/STOP ๑๑ ลงไปเพื่อให้ได้ความชัดลึก ภาพที่ได้จะสวยหรือไม่ อยู่ที่สภาพโทนสีของแสงบนท้องฟ้า ตำแหน่งของดวงอาทิตย์และรูปร่างหรือ shape ของแบบที่ใช้เป็น Foreground

๓. อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายภาพย้อนแสงเงา (Silhouette)

กล้อง DSLR ทุกตัวสามารถใช้ถ่ายภาพชนิดนี้ได้โดยพื้นฐานอยู่แล้ว จุดสำคัญ คือการปรับตั้งค่าการเปิดรับแสง ที่ถูกต้องโดยการเลือกใช้โหมดในการบันทึกภาพที่เหมาะสม ถึงแม้ว่าการใช้โหมดอื่นๆ จะสามารถบันทึกภาพเงาดำได้เช่นกัน แต่โหมดที่เหมาะสมมากที่สุดก็คือโหมด M หรือ โหมดแมนวอลนั่นเอง เลนส์ทุกระยะสามารถใช้ในการบันทึกภาพแบบนี้ได้หมด ขึ้นอยู่กับลักษณะมุมภาพที่เราต้องการถ่าย เลนส์ช่วงเทเลจะเน้นไปที่ตัวแบบโดยตรง และหากเป็นการถ่ายภาพที่มีดวงอาทิตย์ปรากฏอยู่ในภาพ ก็จะได้ขนาดที่ใหญ่ ในขณะที่เลนส์ช่วงมุมกว้างจะทำให้ภาพดูแปลกตาและเก็บบรรยากาศมาได้โดยรอบแต่ดวงอาทิตย์จะมีขนาดเล็ก เนื่องจากระยะของเลนส์นั่นเองขาตั้ง และสายลั่นชัตเตอร์จะมีความสำคัญน้อยลงไป แต่สามารถนำมาใช้ร่วมได้เช่นกัน ซึ่งก็จะช่วยให้ภาพของคุณลดอาการสั่นไหวได้ แต่จะขาดความคล่องตัวในการเปลี่ยนตำแหน่งกล้องไป-มา ในการนี้ หากกล้องของคุณมีระบบป้องกันภาพสั่นไหว มันก็จะช่วยให้คุณได้มาก เพราะเราอาจต้องใช้มือเปล่าถือกล้องในขณะที่ใช้ Speed shutter ต่ำ ด้วย

๔. การควบคุมค่า Speed shutter ในการถ่ายภาพย้อนแสง

Speed shutter จะขึ้นอยู่กับปริมาณแสงในขณะนั้น แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ Speed shutter จะต่ำเกินไปจนถือกล้องด้วยมือเปล่าไม่ได้ (ซึ่งก็อาจจะต้องใช้ขาตั้งกล้องช่วย) หรือตัวแบบของคุณมีการเคลื่อนไหวหรือไม่ และต้องการให้ตัวแบบหยุดนิ่งหรือไม่?

๕. การควบคุมค่ารูรับแสง ในการถ่ายภาพย้อนแสง

เป็นเรื่องของการควบคุมระยะชัด (Depth of Field) ยิ่งรูรับแสงแคบ (ตัวเลขค่า F มาก) ระยะชัดก็จะยิ่งครอบคลุมเป็นระยะที่กว้างมากขึ้น (ชัดลึก) แต่ถ้ารูรับแสงกว้าง (ตัวเลขค่า F น้อย) ก็จะมีระยะความคมชัดที่สั้นลง (ชัดตื้น) ดังนั้นต้องคำนึงถึงลักษณะภาพของเราว่าต้องการระยะชัดครอบคลุมขนาดไหน แล้วปรับค่ารูรับแสงเพื่อควบคุมปัจจัยเหล่านี้

๖. การควบคุมค่า ISO ในการถ่ายภาพย้อนแสง

ค่าความไวแสงก็ไม่มีกำหนดตายตัว คุณอาจจะเลือกใช้ค่าความไวแสงมากขึ้นหากแสงมีปริมาณน้อยลง หรือใช้ค่าความไวแสงต่ำหากมีปริมาณแสงมาก หรือต้องการใช้เพื่อเหตุผลทางด้านของการปรับตั้งค่า Speed shutter และรูรับแสง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ ยิ่ง ISO ต่ำ ภาพก็ยิ่งมีคุณภาพดี ในทางตรงกันข้าม ยิ่ง ISO สูง คุณภาพของภาพก็จะลดลงเรื่อยๆ

๗. ขั้นตอนและวิธีการถ่ายภาพแบบย้อนแสง

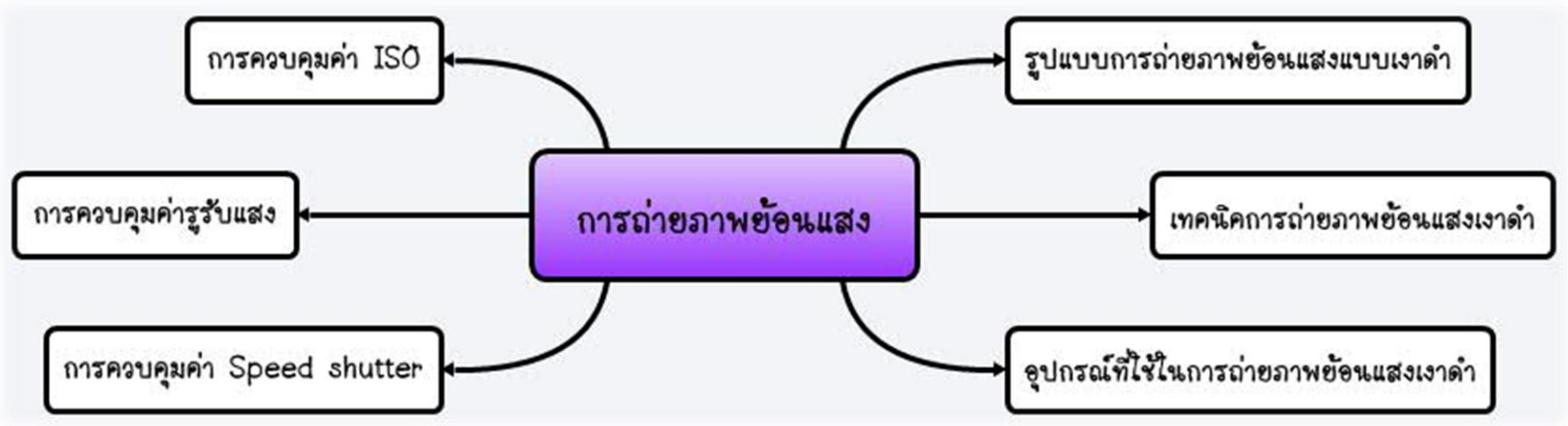
ตามหลักการที่เราต้องเปิดรับแสงฉากหลังให้พอดี ดังนั้นเราต้องวัดปริมาณแสงที่ฉากหลัง แต่ในเรื่องนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงให้มากที่สุดก็คือเรื่อง คุณภาพของแสงทั้งในด้านของช่วงเวลาและปริมาณ เช่น หากเป็นแสงธรรมชาติ ก็จะมีช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดก็คือหนึ่งชั่วโมงก่อนดวงอาทิตย์ตกและ หลังดวงอาทิตย์ขึ้นหรือที่เรียกว่าช่วง Twilight เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวแสงจะมีสีส้มมากที่สุด ช่วยให้ภาพเพิ่มความน่าดูมากยิ่งขึ้น ปรับกล้องไปที่โหมดถ่ายภาพแบบแมนนวล (M) แล้วใช้ระบบวัดแสงเฉพาะจุดหรือแบบเฉลี่ยหนักกลาง จากนั้นวัดแสงไปที่ห้องฟ้าข้างๆ ดวงอาทิตย์ (ห้ามวัดแสงที่ดวงอาทิตย์เพราะอาจเกิดอันตรายต่อทั้งกล้องและสายตาได้ และอย่าลืมว่าต้องเป็นช่วงที่แสงไม่แรงมากนัก) แล้วปรับค่า Speed shutter และรูรับแสงให้ได้ค่าการเปิดรับแสงที่พอดี (อยู่ที่ระดับ 0 ของสเกลเครื่องวัดแสง) โดยยึดหลักการของเรื่อง Speed shutter และรูรับแสงประกอบการพิจารณา (เช่นเรื่องของชัดลึกและชัดตื้น) เช่นค่าที่เหมาะสมตามสเกลวัดแสงอาจจะเป็น $1/125f/5.6$ แต่เราต้องการระยะชัดที่มากกว่า ก็อาจจะห้รูรับแสงลงมาเป็น $f/8$ และลดสปีดลงมาเหลือ $1/80$ เป็นต้น ตรวจสอบภาพว่าได้ผลออกมาเป็นเช่นไร หากภาพดูสว่างเกินไป ก็อาจจะลดค่าความไวแสงลง (ISO) หรือห้รูรับแสงให้แคบลงหรือเพิ่ม Speed shutter ให้เร็วมากขึ้น (เพื่อให้แสงมีปริมาณน้อยลง) แต่ถ้าภาพดูมืดเกินไป ก็อาจจะขยายรูรับแสงหรือลด Speed shutter ให้ช้าลง (หรือเพิ่มค่าความไวแสงให้มากขึ้น)

การถ่ายภาพย้อนแสง (Silhouette) คืออีกเสน่ห์หนึ่งของ DSLR โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการท่องเที่ยวไปในสถานที่ ที่มีทัศนียภาพสวยงาม มีมุมที่พระอาทิตย์ขึ้นและตกอย่างน่าตื่นตาตื่นใจ ซึ่งผู้คนส่วนมากมักจะประทับใจกับภาพประเภทนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคนสำคัญของคุณ ดังนั้นคุณจึงไม่ควรพลาดที่จะศึกษาและฝึกฝนวิธีการถ่ายภาพในแนวนี้เอาไว้บ้าง เพราะเมื่อถึงเวลา ก็สามารถที่จะดึงเอาเทคนิคนี้มาใช้ได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งก็จะสร้างความประทับใจให้กับผู้ดูภาพของคุณได้ไม่ยากเลย

ขอบคุณข้อมูลดีๆจาก [Mind Photo Book](#)

ภาพประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM)
ของชุมชนสตูดิโอ (Studio Media)

การถอดบทเรียนการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ After Action Review (AAR)

๑. เป้าหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้คืออะไร

การถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้เรื่อง เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง ได้แก่

๑.๑ การเตรียมความพร้อมสำหรับ เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง เพื่อให้มีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน และเป็นขั้นตอนที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติตามได้

๑.๒ มีระบบและกลไกการเตรียมความพร้อมสำหรับ การใช้เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำ เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง มาปรับใช้ได้ถูกต้อง

๒. สิ่งที่บรรลุเป้าหมายคืออะไร เพราะอะไร

ต้องการรู้ที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง การถ่ายภาพแบบนี้จะไม่เห็นรายละเอียดของวัตถุ ควรถ่ายในช่วงเช้า หรือช่วงเย็น แสงแดดเริ่มอ่อน อย่าวัดแสงกับดวงอาทิตย์ตรง ๆ ควรวัดแสงที่ท้องฟ้า เฉียง ๔๕ องศา กับดวงอาทิตย์ และลดรูรับแสงให้แคบลง ๒-๔ Stop หรือถ้าเป็นเวลาเย็นมาก สามารถมองดวงอาทิตย์ด้วยตาเปล่าได้ ก็วัดแสงที่ดวงอาทิตย์ได้เลย การถ่ายภาพประเภทนี้ต้องระวังเรื่องฉากหน้า และฉากหลังด้วยเพราะจะทำให้รบกวนภาพทำให้ภาพดูรกตา

๓. สิ่งที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายคืออะไร เพราะอะไร

-

๔. สิ่งที่เกิดความคาดหวังคืออะไร

การถ่ายภาพย้อนแสง (Silhouette) คืออีกเสน่ห์หนึ่งของ DSLR โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการท่องเที่ยวไปในสถานที่ ที่มีทัศนียภาพสวยงาม มีมุมที่พระอาทิตย์ขึ้นและตกอย่างน่าตื่นตาตื่นใจ ซึ่งผู้คนส่วนมากมักจะประทับใจกับภาพประเภทนี้

๕. คิดจะกลับไปทำอะไรต่อ

กลุ่มงานพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จะมีการจัดกิจกรรม เทคนิคการถ่ายภาพด้วยแฟลช เพื่อให้สอดคล้องกับ เทคนิคการถ่ายภาพย้อนแสง ครั้งต่อไปประมาณเดือน สิงหาคม ๒๕๕๕